

Cuprins

Prima verba	XIX
Abrevieri	XXI
Titlul I. Ab initio.....	1
Titlul II. Fundamentele răspunderii civile – între tradiție juridică și contemporaneitate	15
Capitolul I. Răspunderea civilă delictuală – studiu evolutiv, interferențe și delimitări	18
Secțiunea 1. Locul și importanța răspunderii civile în ansamblul răspunderii juridice	18
§1. Răspundere socială și răspundere juridică	21
§2. Răspunderea juridică.....	23
§3. Răspunderea civilă, formă de manifestare a răspunderii juridice	27
§4. Formele răspunderii civile în lumina dispozițiilor Codului civil.....	29
§5. Încercări de definire a răspunderii civile delictuale.....	35
Secțiunea a 2-a. Fundamentele răspunderii civile.....	40
Capitolul II. Fundamentarea obiectivă a răspunderii civile delictuale în perioada contemporană.....	45
Secțiunea 1. Studiu evolutiv	45
§1. Analiza cauzelor economice și sociale care au determinat consacrarea unor fundamente de natură obiectivă a răspunderii	45
§2. Teoria riscului.....	53
2.1. Riscul-profit.....	58
2.2. Riscul creat	59

2.3. Riscul creat de autoritate	61
§3. Teoria garanției.....	68
§4. Relansarea dezbaterilor privind obiectivarea culpei	74
Secțiunea a 2-a. Recunoașterea obligației de securitate ca obligație civilă distinctă, autonomă.....	77
§1. Dreptul pozitiv privind obligația de securitate.....	79
§2. Definierea obligației de securitate	81
§3. Sfera obligațiilor de securitate.....	84
§4. Natura juridică a obligației de securitate.....	90
§5. Fundamentul răspunderii civile privind încălcarea obligației de securitate.....	95
Secțiunea a 3-a. Fundamentarea obiectivă a răspunderii delictuale din perspectiva reparării prejudiciilor corporale.....	97
§1. Protecția integrității corpului uman, a funcțiilor sale biologice și psihice în Codul civil	98
§2. Reguli privind repararea prejudiciilor corporale în Codul civil	101
§3. Ce sunt prejudiciile corporale?	107
§4. Caracterele prejudiciilor corporale indemnizabile.....	114
Secțiunea a 4-a. Tendințe în doctrina și jurisprudența contemporană.....	119
Secțiunea a 5-a. <i>Principiul precauției</i> – între incertitudine științifică și o nouă răspundere civilă....	126
§1. Argumente privind consacrarea unei răspunderi preventive	126
§2. Geneza <i>principiului precauției</i> ca fundament al răspunderii	133
§3. O nouă perspectivă asupra riscului, ca fundament al răspunderii civile.....	135
§4. Caracterele prejudiciilor din perspectiva aplicării <i>principiului precauției</i>	139
§5. Elementele răspunderii civile.....	141
5.1. Vinovăția.....	142
5.2. Prejudiciul.....	145

5.3. Raportul de cauzalitate	146
§6. Concluzii. O nouă răspundere civilă orientată către viitor.....	147
Secțiunea a 6-a. Aspecte de drept comparat privind fundamentarea răspunderii civile delictuale.....	149
§1. Doctrina germană.....	149
§2. Dreptul anglo saxon – <i>Common law</i>	150
§3. Răspunderea delictuală în dreptul american	152
Secțiunea a 7-a. Concluzii	152

Titlul III. Răspunderea civilă delictuală obiectivă și fundamentele sale..... 157

Capitolul I. Fundamentele răspunderii delictuale pentru pagubele cauzate de lucruri și animale	164
Secțiunea 1. Considerații introductive.....	164
Secțiunea a 2-a. Reglementarea legală și domeniul de aplicare privind răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri	168
§1. Prevederi legale.....	168
§2. Domeniul de aplicare. Determinarea lucrurilor care pot produce prejudicii pentru care se angajează răspunderea în condițiile art. 1376 alin. (1) C.civ.	170
§3. Noi ipoteze de răspundere delictuală pentru lucruri	176
Secțiunea a 3-a. Reglementarea și domeniul de aplicare al răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale	180
§1. Prevederi legale.....	180
§2. Domeniul de aplicare a răspunderii prevăzute de art. 1375 C.civ.....	183
Secțiunea a 4-a. Fundamentul răspunderii pentru lucruri și animale.....	185
Secțiunea a 5-a. Desemnarea persoanei responsabile. Paza juridică a lucrurilor și animalelor	187
§1. Sfera persoanelor responsabile pentru prejudiciile cauzate de lucruri și animale	188

§2. Exercițarea pazei juridice asupra lucrului sau animalului.....	192
§3. Calitatea de paznic și capacitatea delictuală	194
§4. Transmiterea și scindarea pazei juridice a lucrului.....	197
§5. Cauze care înlătură răspunderea civilă delictuală a paznicului juridic <i>al unui lucru</i> sau <i>a unui animal</i>	199
Secțiunea a 6-a. Evoluția doctrinară și jurisprudențială privind fundamentarea răspunderii civile delictuale pentru fapta lucrurilor și animalelor	
§1. Orientări privind fundamentul răspunderii pentru lucruri și animale în dreptul european	206
§2. Alte variante ale teoriei riscului formulate în literatura juridică	211
2.1. Teoria riscului anormal	212
2.2. Teoria rolului pasiv al lucrului	212
2.3. Teoria fracționării pazei juridice a lucrului	213
2.4. Teoria culpei obiective.....	213
2.5. Teoria pazei colective	214
2.6. Teoria punerii în pericol.....	214
§3. Poziția doctrinei și jurisprudenței noastre cu privire la fundamentarea răspunderii civile delictuale pentru lucruri și animale.....	215
3.1. Concepția subiectivă a răspunderii pentru lucruri.....	215
3.1.1. Prezumția relativă de culpă a celui care exercită paza lucrului	216
3.1.2. Prezumția absolută de culpă în sarcina paznicului juridic al lucrului care a cauzat prejudiciul.....	217
3.1.3. Culpă în paza lucrului	220
3.2. Fundamentarea obiectivă a răspunderii pentru lucruri	222
3.2.1. Teoria riscului.....	222

3.2.2. Teoria garanției pentru riscul de activitate.....	224
3.3. Fundamentarea răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale	226
Secțiunea a 7-a. Incidența asigurărilor de răspundere civilă	227
Secțiunea a 8-a. Relația dintre răspunderea pentru lucruri și alte forme de răspundere civilă delictuală.....	231

**Capitolul II. Fundamentul răspunderii
pentru produse defectuoase în lumina normelor
dreptului protecției consumatorului 235**

Secțiunea 1. Reglementări europene transpuse în legislația națională: Directiva 85/374/CEE privind răspunderea pentru produse defectuoase	238
§1. Principalele coordonate ale răspunderii pentru produse defectuoase desprinse din conținutul reglementărilor europene.....	243
1.1. Obiectul protecției juridice	243
1.2. Răspunderea pentru defectul produsului – o nouă formă de răspundere patrimonială	244
1.3. Faptul generator de responsabilitate – însăși existența defectului produsului	244
1.4. Protecția sporită acordată victimelor produselor defectuoase.....	245
1.5. Semnificațiile majore conferite obligației de securitate prin prevederile Directivei	245
1.6. Consacrarea legală a unei noi obligații a producătorului: obligația de informare a consumatorului	246
§2. Transpunerea prevederilor europene în legislația română.....	246
2.1. Categoria de „produs defectuos”	248
2.2. Defectul produsului	250
2.3. Prejudiciul cauzat de produsul defectuos	251
2.3. Calitatea de persoană răspunzătoare	252

2.4. Raportul de cauzalitate dintre pagubă și defect.....	255
2.5. Prevederi în legislația română privind obligația de securitate	256
Secțiunea a 2-a. Fundamentarea obiectivă a răspunderii pentru produse defectuoase	259
Secțiunea a 3-a. Principiul precauției și viitorul răspunderii producătorului pentru produse defectuoase.....	262
3.1. O răspundere civilă pentru prejudicii nereparabile, viitoare și posibile	264
3.2. Imprevizibilitatea absolută a riscurilor	264
3.3. O nouă etică a prudenței	265
3.4. Revigorarea teoriei riscului.....	266
Secțiunea a 4-a. Securitatea consumatorului prin prisma fundamentării răspunderii pentru produse defectuoase	266
§1. Conținutul obligației de securitate	268
1.1. Condiția interiorității defectului	269
1.2. Prevederea riscului	270
1.3. Obligația debitorului de a acționa.....	274
§3. Natura juridică a obligației de securitate.....	276
§4. Obligația de securitate a produselor și obligația contractuală de conformitate materială și funcțională a lucrului.....	281
Secțiunea a 5-a. Cauzele exoneratoare de răspundere pentru prejudiciile cauzate de produse defectuoase.....	284
§1. Producătorul nu a pus în circulație produsul.....	284
§2. Inexistența defectului în momentul punerii în circulație a produsului sau apariția acestuia abia ulterior, din cauze neimputabile producătorului.....	285
§3. Produsul nu a fost fabricat pentru a fi comercializat sau pentru orice altă formă de distribuție în scop economic și nu a fost fabricat sau distribuit în cadrul activității profesionale a producătorului	286

§4. Defectul se datorează respectării unor condiții obligatorii, impuse prin reglementările emise de autoritățile competente.....	287
§5. Defectul se datorează nerespectării de către consumator a instrucțiunilor de utilizare furnizate de documentele tehnice care însoțesc produsul, demonstrate printr-o expertiză tehnică de specialitate	287
Secțiunea a 6-a. Riscul de dezvoltare – cauză specială exoneratoare de răspundere civilă.....	288
§1. Definirea noțiunii risc de dezvoltare	290
§2. Opinii exprimate cu privire la natura juridică a riscului de dezvoltare.....	292
2.1. Riscul de dezvoltare – cauză străină, exterioară, asimilată forței majore.....	293
2.2. Riscul de dezvoltare – cauză de neimputabilitate	295
2.3. Riscul de dezvoltare – o împrejurare asimilată cazului fortuit.....	296
2.4. Riscul de dezvoltare – cauză exoneratoare de răspundere pentru produsele defectuoase, ca o instituție de sine stătătoare	297
§3. Analiză comparativă a riscului de dezvoltare și răspunderea pentru vicii ascunse	299
§4. Riscul de dezvoltare și eroarea asupra substanței lucrului.....	302
Secțiunea a 7-a. Concluzii. Caracterul novator al prevederilor legale privind răspunderea pentru produse defectuoase.....	304
Capitolul III. Fundamentul răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului.....	308
Secțiunea 1. Temeiul legal și natura juridică a răspunderii pentru ruina edificiului	310
§1. Dispoziții legale	310
§2. Natura juridică.....	312
Secțiunea a 2-a. Condițiile speciale ale angajării răspunderii instituite de art. 1378 C.civ.	313

§1. Noțiunea de „edificiu”	313
§2. Prejudiciul constând în „ruina edificiului”	314
§3. Calitatea de persoană responsabilă.....	315
§4. Fapta ilicită privind „lipsa de întreținere” și „viciul de construcție”	318
§5. Dreptul de regres al proprietarului	319
Secțiunea a 3-a. Cauze exoneratoare de răspundere.....	320
§1. Forța majoră	321
§2. Fapta victimei.....	321
§3. Fapta unei terțe persoane.....	322
Secțiunea a 4-a. Raportul dintre răspunderea pentru ruina edificiului și răspunderea pentru lucruri	322
§1. Caracterul autonom al răspunderii pentru ruina edificiului.....	322
§2. Răspunderea pentru ruina edificiului poate fi invocată alternativ cu răspunderea pentru lucruri în general?.....	323
Secțiunea a 5-a. Orientări privind fundamentarea răspunderii pentru ruina edificiului.....	325
§1. Fundamentarea subiectivă a răspunderii delictuale pentru ruina edificiului.....	326
§2. Fundamentarea obiectivă a răspunderii pentru ruina edificiului	327
Secțiunea a 6-a. Argumente privind eliminarea răspunderii pentru ruina edificiului ca ipoteză specială de răspundere delictuală.....	331

Capitolul IV. Fundamentarea obiectivă a răspunderii comitentului pentru fapta prepusului său.

Actualitate și perspective	347
Secțiunea 1. Teoriile exprimate în doctrina noastră privind fundamentarea răspunderii comitentului	350
Secțiunea a 2-a. Teorii privind fundamentarea răspunderii comitentului pe ideea de culpă.....	352
§1. Fundamentarea răspunderii comitentului pe ideea de culpă.....	353
1.1. Presumția legală de culpă.....	353

1.2. Teoria fundamentării răspunderii pe ideea culpei prepusului, ca fiind culpa comitentului	356
1.3. Fundamentarea răspunderii comitentului pe ideea de reprezentare.....	358
§2. Fundamentarea obiectivă a răspunderii comitentului	359
2.1. Teoria fundamentării obiective a răspunderii comitentului pe ideea riscului	360
2.2. Teoria fundamentării obiective a răspunderii comitentului pe ideea de garanție.....	362
2.2.1. Teoria garanției subiective	366
2.2.2. Teoria garanției obiective	371
2.3. Teoria fundamentării obiective a răspunderii comitentului pe ideea de garanție obiectivă, risc și echitate	374
Secțiunea a 3-a. Aspecte din doctrina și jurisprudența franceză privind fundamentul răspunderii comitentului	377
§1. Dezbateri doctrinare.....	377
§2. Opinii privind recunoașterea unei răspunderi generale pentru fapta altei persoane	383
§3. Soluțiile jurisprudențiale	386
Secțiunea a 4-a. Poziția pe care o adoptăm privind fundamentarea răspunderii comitentului.....	391
§1. Asumarea de către comitent a riscurilor unor activități prejudiciabile	393
1.1. Legătura dintre fundamentul răspunderii civile delictuale a comitenților pentru prejudiciile cauzate de prepușii lor și raportul de prepușenie.....	393
1.2. Obligația comitentului de a garanta tuturor securitatea în legătură cu activitatea pe care o organizează și conduce	399

§2. Semnificația săvârșirii de către prepus a faptei „în funcțiile încredințate” în stabilirea fundamentului răspunderii comitentului	401
Secțiunea a 5-a. Noi argumente în susținerea fundamentării obiective a acestei ipoteze de răspundere civilă delictuală pe ideea asigurării de către comitent a reparării echitabile a prejudiciului cauzat de prepusul.....	406
Capitolul V. Fundamentul răspunderii civile delictuale pentru prejudiciile cauzate prin unele acte administrative nelegale	429
Secțiunea 1. Reglementarea legală	430
Secțiunea a 2-a. Trăsăturile specifice ale răspunderii reglementate prin Legea nr. 554/2004.....	433
§1. Prejudiciul	433
§2. Faptul generator de răspundere	436
§3. Răspunderea pentru prejudiciile revine în primul rând organelor administrative și autorităților publice.....	438
§4. Răspunderea solidară a funcționarului vinovat de emiterea actului administrativ nelegal și a organului administrativ sau autorității publice.....	440
§5. Natura juridică a răspunderii instituite prin Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004	441
Secțiunea a 3-a. Fundamentul răspunderii civile delictuale pentru prejudiciile cauzate prin acte administrative nelegale	445
Secțiunea a 4-a. Concluzii	455
Capitolul VI. Considerații privind fundamentul răspunderii juridice pentru prejudiciile cauzate printr-o eroare judiciară.....	457
Secțiunea 1. Încercare de definire a erorii judiciare	458
Secțiunea a 2-a. Drept european	461

Secțiunea a 3-a. Reglementări interne cu privire la răspunderea Statului român pentru erori judiciare.....	467
§1. Dispoziții constituționale	467
§2. Prevederi legale speciale privind răspunderea Statului	468
2.1. Erori judiciare în cauze penale	468
2.2. Erori judiciare în alte cauze decât cele penale	472
Secțiunea a 4-a. Răspunderea civilă delictuală a Statului pentru erori judiciare.....	480
§1. Natura juridică a răspunderii Statului	480
§2. Poziția noastră privind natura juridică a răspunderii Statului.....	484
Secțiunea a 5-a. Fundamentul răspunderii Statului	485
§1. Trăsături specifice ale răspunderii Statului pentru erori judiciare	486
§2. Orientări jurisprudențiale privind răspunderea Statului	489
Secțiunea a 6-a. Răspunderea patrimonială a judecătorilor și procurorilor	491
§1. Prevederi legale.....	491
§2. Trăsături specifice ale răspunderii a magistraților și procurorilor	493
§3. Fundamentul răspunderii magistraților pentru erori judiciare	494
Secțiunea a 7-a. Concluzii	495
Capitolul VII. Fundamentul răspunderii delictuale pentru prejudicii aduse mediului înconjurător	497
Secțiunea 1. Scurt istoric al teoriilor formulate cu privire la fundamentarea răspunderii pentru daune ecologice.....	500
Secțiunea a 2-a. Consacrarea legală a dreptului omului la un mediu sănătos.....	503
Secțiunea a 3-a. Obligația generală de protecție a mediului înconjurător	506
Secțiunea a 4-a. Dauna ecologică.....	508

Secțiunea a 5-a. Victimele daunelor ecologice	516
Secțiunea a 6-a. Fundamentul răspunderii pentru daunele ecologice.....	518
§1. Răspunderea subiectivă pentru daune ecologice.....	519
§2. Răspunderea obiectivă	519
2.1. Răspunderea obiectivă întemeiată pe dispozițiile Codului civil	519
2.2. Răspunderea obiectivă prevăzută în legi speciale.....	523
2.2.1. Răspunderea juridică pentru daune ecologice propriu-zise, reglementată prin O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului.....	523
2.2.2. Fundamentarea obiectivă a răspunderii civile delictuale pentru daune nucleare	528
2.2.3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de aeronave de tip clasic, aeronave supersonice, cosmonave și alte obiecte lansate în spațiul extraatmosferic	535
2.2.4. Răspunderea civilă delictuală pentru tulburări de vecinătate	541
Secțiunea a 7-a. <i>Principiul precauției</i> , un nou fundament al răspunderii pentru daune ecologice.....	544
Capitolul VIII. Răspunderea civilă – urmare a exercitării abuzive a drepturilor subiective	546
Secțiunea 1. Abuzul de drept – o ipoteză distinctă de răspundere civilă	546
Secțiunea a 2-a. Reglementarea abuzului de drept.....	550
Secțiunea a 3-a. Evoluția concepțiilor privind abuzul de drept.....	555
Secțiunea a 4-a. Poziția doctrinei noastre în materia abuzului de drept.....	562

Secțiunea a 5-a. Definierea abuzului de drept.....	567
Secțiunea a 6-a. Coordonatele morale și juridice ale teoriei abuzului de drept.....	570
Secțiunea a 7-a. Condițiile angajării răspunderii civile pentru abuzul de drept.....	573
Secțiunea a 8-a. Considerații privind natura juridică a răspunderii civile în cazul abuzului de drept.....	579
Secțiunea a 9-a. Fundamentarea răspunderii civile în cazul abuzului de drept.....	583
Secțiunea a 10-a. Concluzii.....	587

Capitolul IX. Fundamentarea răspunderii civile

subsidiare a persoanei lipsite de discernământ.....	589
Secțiunea 1. Considerații introductive.....	589
Secțiunea a 2-a. Aspecte de drept comparat.....	591
Secțiunea a 3-a. Poziția doctrinei și jurisprudenței din țara noastră privind răspunderea persoanelor fără discernământ.....	595
Secțiunea a 4-a. Calitatea de persoană responsabilă în ipoteza reglementată de art. 1368 C.civ.....	601
4.1. Răspunderea civilă delictuală a minorilor și a persoanelor puse sub interdicție.....	602
4.2. Răspunderea altor persoane lipsite de discernământ.....	603
Secțiunea a 5-a. Obligația subsidiară de indemnizare a victimei.....	604
Secțiunea a 6-a. Fundamentul juridic al răspunderii subsidiare a persoanei lipsite de discernământ.....	619
Secțiunea a 7-a. Concluzii.....	622

Titlul IV. Perspectivele obiectivării fundamentului răspunderii civile delictuale..... 623

Capitolul I. Argumente pentru reconstrucția

instituției răspunderii civile delictuale.....	624
Secțiunea 1. Obiectivarea conținutului culpei civile.....	624
Secțiunea a 2-a. O nouă interpretare a funcțiilor răspunderii civile delictuale.....	629

Secțiunea a 3-a. Impactul dezvoltării științei și tehnologiei asupra instituției răspunderii civile	633
Capitolul II. Socializarea riscurilor producerii prejudiciilor. Rolul asigurărilor	635
Capitolul III. Pledoarie pentru fundamentarea răspunderii civile pe ideea solidarității dintre generații.....	637
Bibliografie selectivă	639
Index.....	655